

20/8

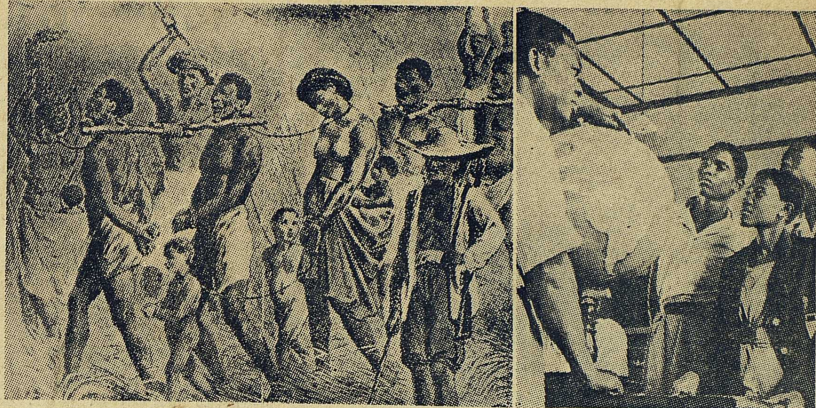
21/8

Joyce Carys politik

Hr Hjalmarson har kritiserats

i Dagens Nyheter för en del vinnande banaliteter, skriver Svenska Dagbladet och påstår samtidigt att folkpartiets valmanifest mera utmärker sig för självklarheter än för djärva och oroande nyheter. Förvisso har tidningen rätt. Valprogrammen är genomgående en trist läsning, även om, synes det oss, folkpartiets prestation i år är något mera energisk än vanligt. Hela valpropagandan har för övrigt hittills varit olustig; bottenivån nås i de spalter där Morgon-Tidningen under ideliga bugningar redogör för partichefens privata och offentliga fadäser. Hr Hjalmarson är friskare och rejälare, det har många gånger framhållits i denna tidning. Vad vi vänt oss mot är hans tilltagande ovana att ersätta konkreta uttalanden med gemytliga talesätt; forma gärna goda slagord, om det går, men arbeta inte för mycket i de idylliska plattheternas genre. Mera krut och mindre såpbubblor!

Svenska Dagbladet hävdar också att vi, ehuru självständiga gentemot folkpartiet mellan valen, blir lojala till ytterlighet inför val. Det är nu bra överdrivet: även under valkampen har Dagens Nyheter klart markerat sina särmeningar och kommer också i år att så göra. Men ingen vill väl förneka eller fördöma att alla politiskt intresserade verkar mera aktivt och helhjärtat för det parti som de i stort sett håller på då det gäller att genom val för en tid framåt bestämma partiernas styrka i skilda representationer.

Slavtransport i Afrika innan de vita kom och en ny tids fria Afrika framställes på detta sätt i Carys bok "Britain and West Africa".

PLITIKEN som livsform har ingen skildrat bättre än Joyce Cary, främst i "Prisoner of Grace". Skildringen kan kallas skoningslös och hård, huvudpersonen har av vissa kritiker betecknats som en skurk. Men det är fel att i denna och andra böcker av Cary spåra ett allmänt förakt för politik och politiker. Här finns litet eller intet av det äckel, de avslöjanden och anklagelser som är nästan regel hos franska romanförfattare — Flaubert, Zola, France, Barrès, Proust — och som i England påträffas hos Belloc och Chesterton.

Vad Cary söker visa är den deformation som är ofrånkomligt förenad med politiken, likaväl som med andra former av mänskligt arbetsliv. Nimmo är inte någon skurk, han drivs av längtan att

göra världen bättre, men med yrket följer obehagligt tvivelaktiga tankar och stämningar och handlingar. Det blir nödvändigt att popularisera och vinna röster, och detta tvång att göra passionen säljbar leder till överdrifter, förenklingar, förvrängningar. I vissa fall blir rent bedrägeri en skylldighet; Stafford Cripps var, skriver Cary i ett företal, en sällsynt hederlig man, men då han några dagar före pundets devalvering intervjuades måste han svara med bestridanden som var liktydiga med lögn. Politikern måste med iver försvara en ståndpunkt ända till det ögonblick då han går över till den motsatta; Nimmo talade lidelsefullt för fred ända till dess han inträdde i krigskabinettet. Då man anser att motståndaren har orätt i stort sett, blir det naturligt

att vanställa hans syften och snedvrída hans uttalanden i detalj för att det rätta skall segra. Med de betänkliga handlingarna följer en inre förvandling: identifikation av den egna framgången och det goda seger, föreställningar om konkurrenternas lömskhet och samvetslöshet, ett alltmör självfallet tänkande i taktiska banor. Politikern förtravligas på sitt sätt, liksom affärsmannen, byråkraten och konstnären på sitt; han känner sig som det godas redskap, nödgad att slå ned ondskan med onda medel. Man får vara tacksam och beundrande om något av pilgrimen, av nåden, är kvar efter dessa strapasor.

Samma klarsyn, skepsis och tolerans uttrycker Cary ofta inför de institutioner i vilka människorna söker ge varaktighet åt sina strävanden. Cary vet, förklarar han genom Wilcher i "To Be a Pilgrim", "att historien är ett tumult av förändringar, att det inte finns någon vila för själen utom i kärleken till Gud... att människan är dömd att vara en pilgrim i en outforskad vildmark, att alla politikernas planer, med deras löften om trygghet, alla kyrkornas försök att komma paradiset nära är bedrägeri eller förblindelse. Det bästa vi kan hoppas av en styrelse är att den styr kursen mellan okända klippor och oväntade stormar utan att sänka båten och dränka besättningen. Det mesta vi kan hoppas av en kyrka är att den varken stelnar till dogm utan hänförelse eller upplöses i våldsam lidelse utan förnuft." Kulturens dygder har "en skönhet som liknar väggkammens. Ett ögonblick lyser solen genom den och gör den till en juvel, men blott därför att den är så bräcklig, därför att den just skall vältra över och dö i sanden." Den demokratiska friheten bygger på maktbalans och god vilja. "För mycket lag, för mycket säkerhet, och vi får ett tyranni, en orubblig maskin; för mycket frihet och vi får anarki; för mycket nationalism och vi bereder vägen för Hitler och Stalin, för flera och större krig."